

Is-6 ta' Diċembru 2024-Bowling Paceville-19.30/20.00. Prezz 19€ 90c, 2¹² loġġbiet b'7 players.

Booking permezz ta' Revolut għand Rosanne Barbara Zarb fuq 79804526.

Il-Ħadd 15 ta' Diċembru 2024-Irtir ġewwa s-Seminarju r-Rabat. Niltaqgħu fid-9.00 għall-café. Ikollna quddiesa u messaġġi minn Fr Saviour u Suor Melissa wara l-ikel li joħrog il-kunvent.

Prezz 26€. Booking permezz ta' Revolut għand Maureen Tarpey fuq 79895387.

Is-Sibt, 21 ta' Diċembru 2024-Il party tal-Milied ġewwa l-Qawra Palace. Prezz-30€ għall-membri. 35€ għal min mhux membru. Il-kumitat qiegħed jissussidja 5€ fuq kull membru. Il-kumitat se jhallas għad-DJ ukoll.

Booking permezz ta' Revolut għand Maureen Tarpey fuq 79895387.

Is-27 ta' Diċembru 2024- **Ħaġġa Kulturali Diċembru-Presepji Għawdex.**

12.15 Niltaqgħu ħdejn l-Education Department (min ġej mill-Furjana).

13.30 Niltaqgħu ċ-Ċirkewwa biex nilhqu l-vapur tas-**13.45**.

L-ewwel immorru naraw presepju li ilu jinbena 40 sena.

Wara mmorru għat-te l-Aurora (menu sħiħ fl-events fuq FB tal-Grupp).

Jekk inlahhqu u t-temp jippermetti mmorru l-Christmas Trail, Villa Rundle.

Wara għal Għajnsielem fejn ikun hemm il-presepju ħaj.

Ħinijiet. 19.15 nitilqu minn Għajnsielem.

20.00 Nilhqu l-vapur lura għal Malta.

Prezz- €6 private mill-Floriana saċ-Ċirkewwa u lura. **€5** private Għawdex. **€2** servizz ta' gwida l-Mużew fejn hemm il-presepju.

Ħadd ma jitla' fuq il-vapur qabel naslu aħna u ħadd ma jista' jgħid lix-xufier sabiex iwasslu d-dar. Booking permezz ta' Revolut għand Therese Francalanza fuq 99830025. Żommu dejjem mal-ħinijiet.

Skont il-ktieb *Il-Vjaġġi ta' Marco Polo*, id-deheb jissimbolizza l-qawwa fuq id-dinja materjali bħala Re fid-dinja. L-inceps jissimbolizza l-qawwa fuq id-dinja spiritwali bħala divinità. Il-mirra tissimbolizza l-qawwa tal-fejqan fuq il-mewt. **Tmiem.**

Chairperson: Victor Galea- 99899072- Secretary: Charlotte Camilleri 99899751 -Email-info@minusone.eu

Fuljett ta' kull xahar

Minus One
Il-Grupp Malti li jagħti ssaġġort lir-Romol

info@minusone.eu

Volum 26
Ħaġġa 12
Diċembru 2024

**Il-Milied it-tajjeb
lill-membri kollha
ta' Minus One.**

Fil-Milied niftakru fit-twelid ta' Ġesù, festa li tiġi ċelebrata fil-25 ta' Diċembru bħala ċelebrazzjoni reliġjuża u kulturali minn biljuni ta' nies madwar id-dinja. In-narrattiva tradizzjonali tal-Milied li nkitbet fit-Testment il-Ġdid, magħrufa bħala t-Twelid ta' Ġesù, tgħid li Ġesù twieled f'Betlehem, skont profezziji Messjanici. Meta Ġużepi u Marija waslu fil-belt, ma sabux kamra vojta u għalhekk ġew offruti stalla fejn Ġesù Bambin ma damx ma twieled, b'anglu jħabbar din l-aħbar lir-rgħajja li mbaġhad xerrdu l-kelma.

Fil-knejjes Insara li jsegwu l-kalendarju Gregorjan, il-Milied jiġi ċelebrat fil-25 ta' Diċembru, filwaqt li għal dawk li jsegwu l-kalendarju Ġiljaniz, dan jiġi ċelebrat fis-7 ta' Jannar (b'dewmien ta' tlettax-il jum). Madankollu, il-Knisja Ortodossa Griega, bl-eċċezzjoni tal-Knisja Slava Pollakka u l-Knejjes tal-Lvant, addattaw ukoll għall-kalendarju Gregorjan, filwaqt li żammew il-kalendarju Ġiljaniz għal-liturġija tradizzjonali tagħhom.

Drawwiet moderni popolari tal-festa jinkludu l-għoti ta' rigali, it-tlestija ta' kalendarju tal-Avvent jew kuruna tal-Avvent, mużika u għanjiet tal-Milied, attendenza għal rappreżentazzjoni tan-Natività, skambju ta' kartolini tal-Milied, servizzi reliġjużi, iklja speċjali u l-wirja ta' diversi dekorazzjonijiet tal-Milied, fosthom siġar tal-Milied, dwal tal-Milied, xeni ta' nattività jew xi girlanda.

Diversi tradizzjonijiet magħrufa bħala Santa Klaws, San Nikola li skont il-leggenda jgħix fil-Polonja jew fit-tramuntana u Christkind, huma assoċjati ma' rigali għat-tfal matul l-istaġun tal-Milied. Peress li l-offerti tar-rigali u ħafna aspetti oħra tal-festa jinvolvu attività ekonomika intensa, il-perjodu sar avveniment ekonomikament u kummerċjalment sinifikanti.

Skont il-kalendarju liturġiku, hija solennità ta' importanza akbar mit-Tluġh u l-Pentekoste iżda inqas mill-Għid, li huwa aktar importanti għat-tifsira tiegħu. Tibqa' l-aktar festa li tinħass popolarment fost l-Insara iżda f'dawn l-aħħar żminijiet ħadet tifsira sekulari dejjem akbar fiċ-ċiviltà tal-Punent bl-iskambju ta' rigali relatati mal-familja u ma' figuri ta' folklor reliġjuż Nisrani jew pagan bħal Santa Klaws, ir-renni tiegħu u t-Tliet Slaten.

Ftit affarijiet li għandek tkun taf rigward il-Milied.

1-Għaliex jiġi ċelebrat il-25 ta' Diċembru? Xi tfisser "xena tan-natività" u meta t-tradizzjoni waqfet din id-data? Meta twieled eżattament Ġesù Kristu? Għaliex il-liturġija tal-Milied tikkonsisti f'erba' Quddies? Għaliex il-Knisja tal-Lvant tiċcelebraha f'data oħra?

Inċens u mirra nħarqu waqt ritwali fost is-soċjetajiet Eġizzjani, Griegi u Rumani. L-Eġizzjani tal-qedem użaw mirra biex jibbalzmaw katavri u Rumani kienu jużawha bħala tip ta' inċens fil-funerali. Il-Mirra kienet tintuża bħala ngwent tal-ibbalzmar u bħala inċens penitenzjali fil-funerali u l-kremazzjonijiet sas-seklu 15. Iż-"žejt qaddis" li tradizzjonalment jintuża mill-Knisja Ortodossa tal-Lvant għat-twettiq tas-sagramenti tal-grizma u huwa tradizzjonalment riħ tal-mirra, u li jircievi xi wieħed minn dawn is-sagramenti huwa komunement imsejjaħ "li jircievi l-mirra". L-istampa tal-Maġi fis-seklu 7 Franks Casket turi t-tielet viżitatur – hu li jġib il-mirra – b'simbolu fuq dahru, simbolu pagan li jirreferi għall-mewt. Ġie ssuġġerit mill-istudjużi li r-"rigali" kienu medicinali aktar milli materjal prezzjuż għall-ġieħ. Ir-Re Sirjan Seleucus I Nicator huwa rreġistrat li offra deheb, inċens u mirra (fost oġġetti oħra) lil Apollo fit-tempju tiegħu f'Didyma ħdejn Miletus fl-288/7 QK, u dan seta' kien il-preċedent għar-referenza ta' dawn it-tliet rigali fl-Evangeliu ta' Mattew. Kienu dawn it-tliet rigali, huwa maħsub, li kienu l-kawża ewlenija għan-numru tal-Maġi li eventwalment ġew imnizzla għal tlieta. Dan l-episodju jista' jkun marbut ma' Isaija 60 u mas-Salm 72, li jirrappurtaw rigali li qed jingħataw mis-slaten, u dan kellu rwol ċentrali fil-perċezzjoni tal-Maġi bħala rejiet, aktar milli bħala astronomu-sacerdoti. F'innu tal-mibki poeta Ispaniku tas-seklu 4 Prudentius, it-tliet rigali diġà kisbu l-interpretazzjoni medjevali tagħhom bħala emblemi profetici tal-identità ta' Ġesù, familjari fl-għanja "We Three Kings" ta' John Henry Hopkins, Jr.1857. Ġwanni Krisostmu ssuġġerixxa li r-rigali kienu tajbin biex jingħataw mhux biss lil sultan imma lil Alla u kkuntrastahom mal-offerti tradizzjonali tal-Lhud tan-nagħaġ u l-għoġġiela, u għaldaqstant Chrysostom jafferma li l-Maġi kienu jaduraw lil Ġesù bħala Alla. Dak li sussegwentement ġara lil dawn ir-rigali qatt ma jissemma fl-iskrittura, iżda żviluppaw diversi tradizzjonijiet.^[70] Storja waħda għandha d-deheb li qed jinsteraq miż-żewġ ħallelin li aktar tard ġew imsallbin flimkien ma' Ġesù. Rakkont ieħor għandu jiġi fdat u mbaġhad misapproprijat minn Ġuda. Tradizzjoni waħda tissuġġerixxi li Ġużepi u

Marija użaw id-deheb biex jiffinanzjaw il-vjaġġi tagħhom meta ħarbu minn Betlehem wara li anglu kien wissa, f'ħolma, dwar il-pjan tar-Re Erodi li joqtol lil Ġesù. U storja oħra tipproponi t-teorija li l-mirra mogħti lilhom fit-twelid ta' Ġesù kien jintuża biex jiddejjaq il-ġisem ta' Ġesù wara l-kruċifissjoni tiegħu. Kien hemm każ tad-deheb tas-seklu 15 li allegatament kien fih id-Don tal-Maġi li jinsab fil-Monasteru ta' San Pawl tal-Muntanja Athos. Din ingħatat lill-monasteru fis-seklu 15 minn Mara Branković, bint ir-Re tas-Serbja Đurađ Branković, mart l-Ottoman Sultan li kien il-parrinu ta' Mehmet II il-Konkwista (ta' Kostantinopli). Wara t-terremot ta' Ateni tas-7 ta' Settembru, 1999, intwerew temporanjament f'Ateni biex isaħħu l-fidi u jiġbru flus għall-vittmi tat-terremoti. Ir-relikwi ntwerew fl-Ukrajna u l-Belarus fil-Milied tal-2014, u b'hekk telqu mill-Greċja għall-ewwel darba mis-seklu 15.

Interpretazzjonijiet aktar tard. Minbarra isimhom, it-tliet Maġi żviluppaw 10 karatteristiċi distinti fit-tradizzjoni Nisranija, sabiex bejniethom kienu jirrapprezentaw it-tliet etajiet tal-bniedem (adult), tliet żoni ġeografiki u kulturali, u xi drabi kuncetti oħra. Fi tradizzjoni waħda, riflessa fl-arti minn mill-inqas is-seklu 14 — pereżempju, fil-kappella _arena minn Giotto fl-1305—Caspar huwa antik, normalment b'daqna bajda, u jagħti d-deheb; huwa "Re ta' Tarsus, art tan-negożjanti" fuq il-kosta Mediterranja tat-Turkija moderna, u huwa l-ewwel fil-linja li jinżel għarkupptejh lejn Kristu. Melchior huwa ta' età medja, u jagħti frankincens mill-Għarabja, u Balthazar huwa żagħżuġ, ħafna drabi u dejjem aktar ta' gilda sewda, b'mirra minn Saba (fin-Nofsinhar modern tal-Jemen). L-etajiet tagħhom spiss ingħataw bħala 60, 40 u 20 rispettivament, u l-origini ġeografika tagħhom kienet pjuttost varjabbli, b'Balthazar dejjem aktar ġej minn Aksum jew partijiet oħra tal-Afrika, u kien rappreżentat kif xieraq. L-iswed ta' Balthazar kien is-sugġett ta' attenzjoni akkademika reċenti konsiderevoli; fl-arti, jinstab l-aktar fit-Tramuntana tal-Ewropa, li jibda mis-seklu 12, u jsir komuni ħafna fit-tramuntana sal-15. Is-sugġett li tiegħu sultan huwa liema u min ġab liema rigal mhuwiex mingħajr xi varjazzjoni skont it-tradizzjoni. Id-don tad-deheb kultant huwa assoċjat ma' Melchior ukoll, u f'xi tradizzjonijiet Melchior huwa l-eqdem mit-tliet Maġi.

Ġesti ta' rispett Il-Maġi huma deskritti bħala "li jaqgħu", "jinżlu għarkupptejhom", jew "ibaxxu" fil-qima ta' Ġesù. Dan il-ġest, flimkien man-narrattiva tat-twelid ta' Luqa, kellu effett importanti fuq il-prattiki religjużi Nsara. Kienu indikattivi ta' rispett kbir. Filwaqt li l-prostrazzjoni issa rari tiġi ppratikata fil-Punent, għadha relattivament komuni fil-Knejjes tal-Lvant, speċjalment matul ir-Randan.

Rigali tal-Maġi. *Deheb, incens, u mirra.* Tliet rigali huma esplicitament identifikati f'Matthew: deheb, incens u mirra. Hemm diversi teoriji u interpretazzjonijiet tat-tifsira u s-simboliżmu tar-rigali, partikolarment fir-rigward tal-frankincens u l-mirra. It-teoriji ġeneralment jinqasmu f'żewġ gruppi:

It-tliet rigali huma offerti ordinarji u rigali mogħtija lil Re. Mirra huwa komunement użat bħala dlik taż-żejt, incens bħala fwieħa, u deheb bħala valur.

It-tliet rigali kellhom tifsira spiritwali: deheb bħala simbolu ta' Kmand ta' Re fid-dinja, incens bħala simbolu ta' divinità, u mirra (żejt balzmu) bħala simbolu tal-mewt.

Dan imur lura għall-origini f'*Contra Celsum*: "deheb, fir-rigward ta' Re; mirra, dwar wieħed li kien mortali; u incens, dwar Alla."^[62]

Dawn l-interpretazzjonijiet huma mniżżla fil-versi tal-għanja popolari "We Three Kings" li fiha l-maġi jiddeskrivu r-rigali tagħhom. L-aħħar vers jinkludi sommarju tal-interpretazzjoni: "Glorjuż issa ara lilu jqum/Sultan u Alla u sagrafiċċju."

Hawn se ssibu gwida prattika biex nitgħallmu dwar l-aktar festa importanti tas-sena li 3 tiċċelebra t-twelid tal-Iben ta' Alla. Bil-Milied, l-Insara kollha jiċċelebraw it-twelid tal-Iben ta' Alla, Ġesù Kristu, li sar bniedem. L-Inkarnazzjoni tal-Kelma ta' Alla timmarka l-bidu tal-"aħħar żminijiet", jiġifieri l-fidwa tal-umanità minn Alla. Bil-Milied, l-Insara kollha jiċċelebraw it-twelid tal-Iben ta' Alla, Ġesù Kristu, li sar bniedem.

2. GĦALIEX IL-KNISJA KATTOLIKA TIĊĊELEBRA L-MILIED FIL-25 TA' DIĊEMBRU? Dokument antik, il-Kronografu tas-sena 354, jixhed l-eżistenza f'Ruma ta' din il-festa fil-25 ta' Diċembru, li tikkorrispondi għaċ-ċelebrazzjoni pagana tas-solstizju tax-xitwa, *Natalis Solis Invicti*, jiġifieri t-twelid tax-xemx il-ġdida li, wara l-itwal lejl tas-sena, reġgħet kisbet qawwa ġdida. Aħna u niċċelebraw f'dan il-jum it-twelid ta' dak li huwa x-xemx vera, id-dawl tad-dinja, li jitla' mil-lejl tal-paganiżmu, ridna nagħtu tifsira kompletament ġdida lil tradizzjoni pagana li tinħass ħafna mill-poplu, peress li ħabtet mal-ġranet tal-ġimgħa ta' Saturnu, li matulha l-iskjavi rċewew rigali mingħand il-kaptani tagħhom u ġew mistiedna joqogħdu fuq l-istess mejda, bħala ċittadini ħielsa. Ir-rigali tal-Milied, iżda, ifakkru b'mod aktar dirett id-doni tar-rġajja u tat-Tliet għorrief lill-Bambin Ġesù. IL-festa tal-Milied tingħaqad bejn wieħed u ieħor maċ-ċelebrazzjonijiet għas-solstizju tax-xitwa u l-festi Tas-Saturnalia Rumana (mis-17 sat-23 ta' Diċembru)- Barra minn hekk, diġà fil-kalendarju Ruman it-terminu Natalis intuża għal ħafna vaganzi, bħan-Natalis Romae (21 ta' April), li fakkru t-twelid tal-Urbe, u d-Dies Natalis Solis Invicti, il-festival iddedikat lit-twelid tax-xemx (Mithras), introdott f'Ruma minn Elagabalus (imperatur mill-218 sal-222) u sar uffiċjali għall-ewwel darba minn Aurelian fl-274 AD bid-data tal-25 ta' Diċembru

3. MINN FEJN ĠEJJA L-KELMA? It-terminu Taljan "Milied" ġej mil-Latin Nisrani *Natāle (m)*, bl-ellissi ta' *diem natālem Christi* ("jum tat-twelid ta' Kristu") min-naħa tiegħu mil-Latin *natālis* derivat minn *nātus* ("imwieled"), partċipju perfett tal-verb *nāsci* ("biex jitwieled").

4. GĦALIEX IL-LITURĠIJA TAL-MILIED TIKKONSISTI F'ERBA' QUDDIES? Iċ-ċelebrazzjonijiet huma l-Quddiesa ta' filgħaxija ta' lejliet, in-noctem *ad* (jiġifieri l-quddiesa tal-lejl), il-quddiesa tas-sebħ u l-quddiesa fid-die (fil-ġurnata). L-istaġun liturġiku tal-Milied jibda bl-Ewwel Għasar fl-24 ta' Diċembru, u jintemm bil-Ħadd tal-Magħmudija ta' Ġesù, filwaqt li l-perjodu preċedenti jinkludi l-Ħdud tal-Avvent. Il-Knisja tiċċelebra bis-Solennità tal-Milied il-manifestazzjoni tal-Kelma ta' Alla lill-bnedmin. Dan huwa fil-fatt l-aktar sens spiritwali rikorrenti, issuggerit mil-liturġija stess, li fit-tliet Quddies iċċelebrati llum toffri għall-meditazzjoni tagħna "it-twelid etern tal-Kelma fil-bosom tal-isplendours tal-Missier (l-ewwel quddiesa); id-dehra temporali fl-umiltà tal-laħam (it-Tieni Quddiesa); ir-ritorn finali għall-aħħar sentenza (it-tielet Quddiesa)"

5.IL-KNISJA TAL-LVANT META TIČĊELEBRA L-MILIED? Fil-Lvant, it-twelid ta' Kristu gie ⁴ ċċelebrat fis-6 ta' Jannar, bl-isem tal-Epifanija, li tfisser "manifestazzjoni", imbagħad il-Knisja tal-Lvant aċċettat ukoll id-data tal-25 ta' Diċembru bħal f'Antijokja madwar is-sena 376 fi żmien Chrysostom u fis-sena 380 f'Kostantinopli, filwaqt li fil-Punent giet introdotta l-festa tal-Epifanija, l-aħħar festa taċ-ċiklu tal-Milied. Li tfakkar ir-rivelazzjoni tad-divinità ta' Kristu għad-dinja pagana. It-testi tal-liturgija tal-Milied, ifformulati fi żmien ta' reazzjoni għall-erezija Trinitarja ta' Arlo, jenfasizzaw b'aċċenti ta' poezija sħuna u rigorożità teoloġika d-divinità tal-Bambin imwieled fil-grotta ta' Betlehem, is-sultan u l-omnipotenza tiegħu biex jistedinna naduraw il-misteru mhux faċli ta' Alla mlibbes fil-laħam tal-bniedem, iben Marija Verġni l-aktar pura.

6.X'INHUMA D-DATI L-OĦRA LI FİHOM JIĠI ČĊELEBRAT IL-MILIED? 25 ta' Diċembru għall-Kattoliċi, Protestanti, u Ortodossi li jsegwu l-kalendarju Gregorjan; 6 ta' Jannar għall-knejjes Ortodossi tal-Lvant; 7 ta' Jannar għall-Ortodossi li jsegwu l-kalendarju Ġiljaniz, u d-19 ta' Jannar għall-Knisja Appostolika Armena ta' Ġerusalemm li ssegwi l-kalendarju Ġiljaniz

7.META TWIELED EŻATTAMENT ĠESÙ KRISTU? L-uniċi sorsi testwali li jirreferu għat-twelid ta' Ġesù huma l-Evangelji ta' Matthew u Luqa, li, madankollu, ma jipprovdux indikazzjonijiet kronoloġiċi preċiżi. Jekk wieħed jassumi l-validità tal-informazzjoni storika pprovduta minnhom, madankollu, huwa possibbli li jiġi dedott intervall ta' żmien probabbli li fih jitqiegħed l-avveniment. L-Evangelju ta' San Matthew (2:1) jirrapporta li Ġesù twieled "fi żmien ir-Re Erod", li suppost irrenja bejn is-37 QK u l-4 QK. Madankollu, ma jistax jiġi eskluż li fl-4 QK huwa sempliċement assoċja lil uliedu mas-saltna. Matthew 2:16 jirrapporta l-intenzjoni ta' 'Erod li joqtol lit-tfal ta' Betlehem taħt l-età ta' 'sentejn (massakru tal-innoċenti). Jekk wieħed jassumi l-istoriċità tar-rakkont, dan jissuggerixxi li Ġesù twieled sena jew tnejn qabel il-laqgħa ta' Erod mal-Maġi. Mill-ewwel sekli, madankollu, l-Insara żviluppaw tradizzjonijiet differenti, ibbażati wkoll fuq raġunament teoloġiku. Dawn iffissaw il-jum tat-twelid tiegħu f'dati differenti, tant li l-filosfu Klement ta' Lixandra (150 - 215 WK) innota f'waħda mill-kitbiet tiegħu: "Mhumiex sodisfatti li jafu f'liema sena twieled il-Mulej, imma b'wisq kurżità jmorru jfittxu l-gurnata wkoll"

8.X'INHI T-TIFSIRA TAL-KELMA "XENA TAN-NATIVITÀ" It-terminu ġej mil-Latin *praesaepe*, jiġifieri presepju, maxtura, iżda wkoll għeluq magħluq fejn inżammu n-nagħaġ u l-mogħoż; It-terminu huwa magħmul minn prae (quddiem) u saepes (ċint), jiġifieri post li għandu ċint quddiemu. Ipoteżi oħra tagħti lok għat-terminu da *praesepire*, jiġifieri, għal ċint. Fil-Latin tard tal-ewwel vulgatinu evangeliku tissejjaħ *cripia*, li aktar tard saret crippia bit-Taljan, krippe bil-Ġermaniż, presepju bl-Ingliż, krubba bl-Iżvediż u crèche bil-Franċiż. It-terminu xena tan-natività jintuża mhux biss fl-Italja, iżda wkoll fl-Ungerija, għax wasal hemm permezz ta' Napli fis-seklu erbatax meta dixxendent ta' Anjou sar re ta' dawk ir-reġjuni, il-Portugall u l-Katalunja.

Hemm tradizzjoni Armena li tidentifika l- "Maġi ta' Betlehem" bħala Balthasar tal-⁹ Għarabja, Melchior tal-Persja, u Caspar tal-Indja. L-istoriku John of Hildesheim jirrelata tradizzjoni fil-belt antika ta' Taxila tat-Triq tal-Ħarir (fil-Punjab tal-lum, il-Pakistan) li wieħed mill-Maġi għadda mill-belt fit-triq lejn Betlehem.

Sebastian Brock, storiku tal-kristjaneżmu, qal: "Ma kien hemm l-ebda dubju fost il-konverżjonijiet miż-Zoroastrianism li ... ċerti legġendi ġew żviluppanti madwar il-Maġi tal-Vangeli". U Anders Hultgård ikkonkluda li l-istorja tal-Evangelju tal-Maġi kienet influwenzata minn legġenda Iranjana dwar il-maġi u stilla, li kienet marbuta mat-twemmin Persjan fil-qawmien ta' stilla li tbassar it-twelid ta' hakkiem u b'miti li jiddeskrivu l-manifestazzjoni ta' figura divina fin-nar u d-dawl. Mudell għall-gieħ tal-Maġi seta' gie pprovdut, gie ssuġġerit, mill-vjaġġ lejn Ruma tar-Re Tiridates I tal-Armenja, mal-maġi tiegħu, li jagħti gieħ lill-Imperatur Nero, li seħf f'AD 66, ftit snin qabel id-data assenjata lill-kompożizzjoni tal-Evangelju ta' Matthew.

Kien hemm tradizzjoni li n-Naimans tal-Asja Ċentrali u l-qraba Nsara tagħhom, il-Keriti, ġew imnissla mill-Maġi bibliċi. Dan il-wirt għadda lid-dinastija Mongol ta' Genghis Khan meta Sorghaghtani, neputija tal-hakkiem Keraite Toghrul, iżżewwġet lil Tolui, l-iżgħar iben ta' Genghis, u saret omm Möngke Khan u ħuh iż-żgħir u s-suċċessur tiegħu, Kublai Khan. Toghrul sar identifikat mar-Re Kristjan legġendarju tal-Asja Ċentrali Prester John, li d-dixxendenti Mongoli tiegħu kienu mfittxija bħala alleati kontra l-Musulmani minn monarki u papiet Ewropej kontemporanji. Sempad il-kuntistabbli, l-akbar mill-aħwa tar-Re Hetoum I tal-Armenja Cilician, kien żar il-qorti tal-Mongol f'Karakorum fl-1247–1250 u fl-1254. Huwa kiteb ittra lil Henry I King ta' Ċipru u lir-Regina Stephanie (oħt Sempad) minn Samarkand fl-1243, li fiha qal: "Tanchat [Tangut, jew Western Xia], li hija l-art minn metace ġew it-Tliet Slaten sa Betlehem biex jaduraw lill-Mulej Ġesù li twieled. U kun af li l-qawwa ta' Kristu kienet, u hija, tant kbira, li n-nies ta' dik l-art huma Nsara; u l-art kollha ta' Chata temmen b'dawk it-Tliet Slaten. Jien stess kont fil-knejjes tagħhom u rajt stampi ta' Ġesù Kristu u t-Tliet Slaten, wieħed li joffri deheb, it-tieni frankincens, u t-tielet mirra. U huwa permezz ta' dawk it-Tliet Slaten li jemmu fi Kristu, u li l-Chan u l-poplu tiegħu issa saru Nsara."Il-hakkiem Kristjan legġendarju tal-Prester tal-Asja Ċentrali John kien allegament dixxendent ta' wieħed mill-Maġi.

Fl-erba' volumi ta' viżjonijiet tal-hajja ta' Kristu, **Anna Katerina** tgħid li l-Maġi ġew mill-fruntiera bejn Chaldea u Elam, u ssemmi tiegħek, "Mozian" (Provincja Maysan tal-Iraq, antika magħrufa bħala Mesene), "Sikdor" (Shushtar, hdejn Susa), u "belt, li isimha instema 'għalija xi haġa bħal Acajaja, kif ukoll bliet oħra aktar 'il bogħod lejn il-Lvant.

Scrooge u Bob Cratchit jiccelebraw il-Milied f'illustrazzjoni minn stave hamsa tal-edizzjoni originali, 1843.

It-tielet spirtu tal-Milied tal-futur, juri lil Scrooge Jum il-Milied fil-futur. Il-fatat silenzjuż jizvela xeni li jinvolvu l-mewt ta' raġel li ma joghgbux li għalih jattendu n-negożjanti lokali biss bil-kundizzjoni li tingħata l-ikla ta' nofsinhar. Il-ħassiela u l-kuntrattur tal-funerali lokali jisriqu l-possedimenti tiegħu. Meta jitlob l-ispirtu biex juri persuna waħda li thoss l-emozzjoni fuq il-mewt tagħha, jingħata biss il-pjaċir ta' koppja fqira li tifraħ li l-mewt tagħha tagħtihom aktar ħin biex ipoġġu l-finanzi tagħhom fl-ordni. Meta Scrooge jitlob li jara tenerezza marbuta ma' kwalunkwe mewt, l-ispirtu jurih lil Bob Cratchit u l-familja tiegħu jibku l-mewt ta' Tiny Tim. Il-fatat imbagħad jippermetti lil Scrooge jara qabar traskurat, b'lapida li ġġib l-isem ta' Scrooge. Imbikkem, Scrooge iwiegħed li jibdel ħajtu.

Stave hamsa

Scrooge qam fil-ghodu fil jum tal-Milied bhala raġel mibdul. Huwa jagħmel donazzjoni kbira lill-karità li ċaħad il-ġurnata ta' qabel, b'mod anonimu jibgħat dundjan kbir fid-dar Cratchit għall-ikla tal-Milied u jgħatta' wara nofsinhar fil-festa tal-Milied ma' Fred. L-ghada jagħti lil Cratchit zieda fil-paga, u jibda jsir figura ta' missier lil Tiny Tim. Minn hemm 'il quddiem Scrooge jittratta lil kulħadd bi ħlewwa, ġenerożità u kompassjoni, li jinkorpora l-ispirtu tal-Milied.

Naħseb li ftit ħarġu novelli u films li għamlu suċċess u li għadhom popolari sal-llum daqs A Christmas Carol. **Tmiem**

Is-Slaten Maġi

Ftit insibu stejjer fil-Bibbja li joffru l-misteru ndividwali dwar l-origini tal-persuni daqs is-slaten Maġi. Dort dawra ma' bosta siti nternazzjonali biex insib ftit tagħrif.

Il-frazi "mil-lvant", jew "mix-xemx tielgħa", hija l-unika informazzjoni li għandna dwar ir-reġjun li minnu ġew. L-imperu Parthian, iċċentrat fl-Iran (Persja), li jwassal mil-lvant tas-Sirja sa parti tal-Indja. Għalkemm l-imperu kien tolleranti għal reliġjonijiet oħra, ir-reliġjon dominanti tiegħu kienet Zoroastrianism, bil-klassi tal-magos sacerdotali tagħha. Għalkemm ir-rakkont ta' Matthew ma jikkwota b'mod esplicitu l-motivazzjoni għall-vjaġġ tagħhom (minbarra li jaraw l-istilla fil-lvant, li ħadu biex ikunu l-istilla tas-Sultan tal-Lhud), l-Evangeliu tal-Infanzja Sirjaka apokrifi jiddikjara fit-tielet kapitlu tiegħu li kienu qed isegwu profetija mill-profeta tagħhom, Zoradascht

Din id-drawwa, għall-ewwel predominantement Taljana, originat fi żmien San Frangisk t'Assisi li fl-1223 għamel l-ewwel rappreżentazzjoni tan-Natività f'Greccio, wara li kiseb awtorizzazzjoni mill-Papa Honorius III. Frangisku reċentement kien irritorna (fl-1220) mill-Palestina u, milqut miż-zjara f'Betlehem, kellu l-intenzjoni li jerga' jippromulga x-xena tan-Natività f'post, Greccio, li sab tant simili għall-belt Palestinjana Thomas ta' Celano, kroniku tal-ħajja ta' San Frangisk, jiddeskrivi x-xena fis-secunda Legenda kif ġej: "Il-presepju huwa rranġat, il-ħuxlief jingieb, l-oss u l-ħmar jitmexxew. Is-semplicità hija onorata hemmhekk, il-faqar huwa eżaltat, l-umiltà hija mfaħħra u Greccio hija trasformata kważi f'Betlehem ġdida. Fir-rappreżentazzjoni mħejjija minn San Frangisk, għall-kuntrarju ta' dawk ta' wara, il-Verġni Marija, San Ġuzepp u l-Bambin Ġesù ma kinux preżenti; fil-grotta fejn kienet twaqqfet ir-rappreżentazzjoni kien hemm mxtura li fuqha kien tpoġġa t-tiben u ż-żewġ animalni msemmija mit-tradizzjoni. Fl-ewwel *Leggenda*, Thomas ta' Celano jagħtina deskrizzjoni aktar dettaljata tal-lejl li fih twaqqfet l-ewwel xena tan-natività fi Greccio; Ir-rakkont ta' Thomas imbagħad jittiehed minn Bonaventure ta' Bagnoregio fil-*Leggenda Ewlenija*: "Il-patrijiet jingabru, il-popolazzjoni tgħaġġel; l-injam jirrinunzja bil-vuċijiet, u dak il-lejl venerabbli jsir resplendent bid-dwal, solenni u sonuż b'tiffhir armonjuż. Il-bniedem ta' Alla [Frangisku] kien quddiem il-mxtura, mimlija ħasra, għammar bid-dmugħ, ifur bil-ferħ. Ir-rit solenni tal-Quddiesa jiġi ċcelebrat fuq il-mxtura u Frangisku jkanta l-Evangeliu Mqaddes. Imbagħad jippriedka lin-nies ta' madwaru u jittellem dwar it-twelid tas-sultan fqir li hu isejjaħ "it-tifel ta' Betlehem". Kavallier virtuż u sinċier, li kien telaq mill-milizzja u kien sar familjari ħafna mar-raġel ta' Alla, Giovanni di Greccio, jafferma li kien ra, ġewwa l-mxtura, tifel sabiħ tal-irqad li l-Beatu Frangisku, li żammu biż-żewġ armi, deher iqajjem mill-irqad. Id-deskrizzjoni ta' Bonaventure hija s-sors li Giotto kien jikkomponi x-xena tan-Natività tal-affresk ta' *Greccio*, fil-Bażilika ta' Fuq ta' Assisi.

10.X'TGĦID IL-MARTRIJOLOGIJA RUMANA?

Għaddew ħafna sekli mill-ħolqien tad-dinja, meta fil-bidu Alla ħalaq is-sema u l-art u fforma l-bniedem fix-xbieha tiegħu; u ħafna sekli peress li, wara l-għargħar, l-Aktar Għoli kien għamel il-qawsalla tiddi fis-šhab, sinjal ta' patt u paċi; wieħed u għoxrin seklu wara Abraham, Missierna fil-fidi, emigra mill-art tiegħek tal-Kaldej; tlettax-il seklu wara l-eżodu tal-poplu ta' Izrael mill-Eġittu taħt it-tmexxija ta' Mosè; dwar elf sena wara l-midluk irjali ta' David; fil-ħamsa u sittin ġimgħa skont il-profetija ta' Danjel; fil-ħin tal-mija u erbgha u disgħin Olympiad; fis-sena seba' mija u tnejn u ħamsin mit-twaqqif ta' Ruma; Fit-tnejn u erbghin sena tal-imperu ta' Caesar Octavian Augustus, fil-waqt li l-paċi kienet tirrenja fuq l-art kollha, Ġesù Kristu, Alla etern u l-ben il-Missier etern, li xtaq iqaddes lid-dinja bil-miġja l-aktar pjetuża tiegħu, imnissla bil-qawwa tal-ispirtu s-Santu, wara disa' xhur, tweled f'Betlehem ta' Ġuda tal-Verġni Marija, magħmul bniedem: it-twelid ta' Sidna Ġesù Kristu skont il-laħam. **Tmiem.**

Minn idea ta' Mary Vassallo.

*L-isbaħ affarijiet f'persuna ma humiex moħħ mimli għerf, imma qalb mimlija mħabba, widna biex jisma w'id lesta biex tgħin lil-oħrajn. Il-vera sbuħija tidher fl-abbilta li tkun tista tifhem lil oħrajn, f'livell li toffri kompassjoni f'dinja li sikwiet tħossok maqtugħ waħdek. Mela ejjew nikkultivaw dawn l-aspetti sbieħ ġewwa fina, għax meta aħna nimxu bl-imħabba u ngħinu lil dawk fil-bżonn, aħna nkunu qed nagħtu kontribut lis-soċjetà u lid-dinja tagħna. Meta nagħmlu hekk, aħna mhux biss intejbu hajjitna, imma wkoll inkunu għamilna ħafna ġid lil dawk li nkunu missejna, b'hekk nikkrejaw katina ta' pożittivita u speranza. **Tmiem.***

*A **Christmas Carol** hija novella ta' Charles Dickens, ippublikata għall-ewwel darba f'Londra minn Chapman u Hall fl-1843 u illustrata minn John Leech. L-istorja ta' Ebenezer Scrooge, qammiel anzjan li jżuruh il-fatati tal-eks kollegi fin-negozju tiegħu. Jacob Marley u l-ispirti tal-passat, prezenti u futuri tal-Milied. Fil-proċess, Scrooge jiġi ttrasformat f'raġel ġentili.*

Dickens kiteb *A Christmas Carol* f'perjodu meta l-Ingliżi kienu qed jesploraw u jevalwaw mill-ġdid it-tradizzjonijiet tal-Milied tal-imġhoddi, inklużi għanjiet, u drawwiet aktar ġodda bħal karti u sigar tal-Milied. Huwa kien influwenzat mill-esperjenzi ta' żgħożitu stess u mill-istejjer tal-Milied ta' awturi oħra, fosthom Washington Irving u Douglas Jerrold. Dickens kien kiteb tliet stejjer tal-Milied qabel in-novella, u kien ispirat wara żjara fil-Field Lane Ragged School, wieħed minn diversi stabbilimenti għat-tfal tat-triq ta' Londra. It-trattament tal-foqra u l-ħila ta' raġel egoist li jifdi lilu nnifsu billi jittrasforma f'karattru aktar simpatiku huma t-temi ewlenin tal-istorja. Hemm diskussjoni fost l-akkademiċi dwar jekk din hijiex storja kompletament sekulari, jew jekk hijiex allegorija Nisranija.

Ippublikata fid-19 ta' Dicembru, l-ewwel edizzjoni mibjugħa minn Lejlet il-Milied; sa tmiem l-1844 kienu ħargu tlettax-il edizzjoni. Il-bicċa l-kbira tal-kritiċi rrevedew in-novella b'mod favorevoli. L-istorja ġiet ikkupjata b'mod illeċitu f'Jannar 1844; Dickens ħa azzjoni legali kontra l-pubblikaturi, li fallaw, u komplew inaqqsu l-profitti żgħar ta' Dickens mill-pubblikazzjoni. Sussegwentement kiteb erba' stejjer oħra tal-Milied. Fl-1849 beda qari pubbliku tal-istorja, li wera tant suċċess li wettaq 127 rappreżentazzjoni oħra sal-1870, is-sena tal-mewt tiegħu. *Carol tal-Milied* qatt ma kienet stampata u ġiet tradotta f'diversi lingwi; L-istorja ġiet adattata ħafna drabi għall-films, il-palk, l-opra u midja oħra.

l-kompli f'paġna 7

ġiet tradotta f'diversi lingwi; L-istorja ġiet adattata ħafna drabi għall-films, il-palk, l-opra u midja oħra./*A Christmas Carol* qabdet mal-qawmien mill-ġdid bikri tal-festa tal-Milied. Dickens irrikonoxxa l-influenza tal-osservanza moderna tal-Punent tal-Milied u wara ispira diversi aspetti tal-Milied, inklużi laqgħat tal-familja, ikel u xorb stagjonali, żfin, logħob u generożità festiva.

Il-ktieb huwa maqsum f'ħames kapitli, li Dickens sejjeħ "staves".

Stave wieħed.

A Christmas Carol tiftaħ lejlet il-Milied f'lejla kerha u kiesħa f'Londra, seba' snin wara l-mewt tas-sieheb fin-negozju ta' Ebenezer Scrooge, Jacob Marley. Scrooge, qammiel li qed jixxjeħ, ma jogħgħbox il-Milied u jirrifjuta stedina għall-pranzu min-neputi tiegħu Fred. Huwa u jitbiegħed żewġt irġiel li kienu qed ifittxu donazzjoni biex jipprovdu ikel sħun għall-foqra u jippermetti biss lill-iskrivan tiegħu li ma jithallasx biżżejjed, Bob Cratchit, Jum il-Milied bil-paga biex jikkonforma mad-drawwa soċjali.

Dak il-lejl Scrooge jżuruh id-dar il-fatati ta' Marley, li jdur id-dinja marbut ma' ktajjen tqal u kaxxi tal-flus falsifikati matul hajja ta' regħba u egoizmu. Marley jgħid lil Scrooge li għandu ċans wieħed li jevita l-istess destin: se jżur tliet spirti u jrid jisma' jew jiġi mišhut biex iġorr ktajjen ħafna itqal tiegħu stess.

Stave tnejn

L-ewwel spirtu tal-Milied passat jieħu lil Scrooge fix-xeni tal-Milied tat-tfulija ta' Scrooge, u jfakkar fi żmien meta kien aktar innocenti. Ix-xeni jiżvelaw it-tfulija solitarja ta' Scrooge fl-iskola tal-imbark, ir-relazzjoni tiegħu ma' oħtu l-għażiża Fan, l-omm mejta ta' Fred, u festa tal-Milied ospitata mill-kap tal-ewwel impjeg tiegħu, is-sur Fezziwig, li ttrattah bħal ibnu. L-għarusa traskurata ta' Scrooge Belle ittemm ir-relazzjoni tagħhom, hekk kif tirrealizza li qatt mhu se jhobbha daqskemm iħobb il-flus. Fl-aħħarnett, iżuru Belle issa miżżewġa mal-familja kbira u kuntenta tagħha lejlet il-Milied li mietet Marley. Scrooge, imdejjaq billi sema 'deskrizzjoni tar-raġel li sar, jitlob lil-ispirtu ineħħih mid-dar.

Stave tlieta

It-tieni spirtu tal-Milied prezenti, jieħu lil Scrooge f'suq ferrieħ bin-nies jixtru għall-ikla tal-Milied u għaċ-ċelebrazzjonijiet tal-Milied f'għorfa ta' minotawru. Scrooge u l-ispirtu iżuru wkoll il-festa tal-Milied ta' Fred. Parti kbira minn din l-istave hija l-festa tal-familja ta' Bob Cratchit u tintroduċi lil ibnu ż-żgħir, Tiny Tim, tifel kuntent pero li huwa marid serjament. L-ispirtu jinforma lil Scrooge li Tiny Tim se jmut sakemm ma jinbidilx il-kors tal-avvenimenti. Qabel ma jisparixxi, l-ispirtu juri lil Scrooge żewġt itfal moħbija u eċitati jisimhom Ignorance u Want. Huwa jgħid lil Scrooge biex joqgħod attent l-ewwel fuq kollox u jneħħi t-tħassib ta' Scrooge għall-benesseri tagħhom.

l-kompli f'paġna 8